

Haring en brood — Koffie met appelbollen

Ik weet niet of de lezer net zo goed of net zo slecht met onze roemruchte vaderlandse geschiedenis op de hoogte is als schrijver dezes. Om het u eerlijk te bekenen, ik weet er maar een bedroefd schijntje van af. Het is me b.v. bekend, dat Jan van Schaffelaar van de toren is afgesprongen, maar wanneer dat ie dat heeft gedaan en waarom die kerel zo mesjogge was, heus dat ben ik vergeten. Eén ding heeft me echter destijds in mijn jonge jaren al gepakt, n.l. de ontzettende nood van Leiden's arbeidersbevolking tijdens het beleg door de bezettende Spaanse overheersers en het daarop gevolgde ontzet, waarbij de haring en het brood als een ware godenspijs ontvangen werd. Dat is een van de weinige dingen, welke ik goed onthouden heb. Goed, zal de lezer zeggen, een tien en een griffel voor zo'n pracht geheugen, maar wat heeft dat nu eigenlijk uitstaande met die koffie en die appelbollen. Veel en eigenlijk ook weer niets, hoewel m.i. een onmiskenbare draad er tussen toch niet te ontkennen valt. Luister maar.

De lassersstaking bij de N.D.S.M.

Het is nu al weer enige weken geleden, sinds de lassers van de N.D.S.M. in staking zijn gegaan tegen de door de directie voorgenomen verlaging der z.g.n. outillage-toeslag.

Deze toeslag is gegeven toen na de z.g. bevrijding de toestand van personeel en materiaal in de ogen der directie nog niet van dien aard was, dat men reeds een goede arbeidsprestatie kon verwachten.

Wij zijn reeds eerder in een vorig artikel dieper ingegaan op een kwestie bij deze Maatschappij, betreffende het ontslag van een ander deel van hun arbeiders, en wij hebben er toen reeds op gewezen, dat o.i. het werken in tarief de verkeerde weg was. Niettemin ging dat echter door en er waren verscheidene arbeiders, die, natuurlijk gedreven door de economische nood, tot dusdanige prestaties kwamen, dat volgens berekening der directie deze mensen te veel verdienden, zodat deze nu de tijd gekomen acht (met toestemming van de tariefcommissie de outillage-toeslag van deze lassers af te nemen. Dit is geen op zich zelf staand feit, want overal elders, bijvoorbeeld bij de bouwvakken en textielbedrijven, zien wij ongeveer hetzelfde gebeuren, n.l. uitbetaling volgens contractlonen, die zijn afgesloten door de Uniebonden.

Maar nu terug naar de N.D.S.M. Toen dit conflict enige dagen aan de gang was, werden er in andere afdelingen der Maatschappij, arbeiders tijdelijk (?) naar huis gestuurd, zonder ontslag en n.b. ook zonder uitbetaling. Opmerkelijk is nu echter, dat de verschillende partijbladen wel bevestigden over het feit, dat de ene

Er was eens in Rotterdam een fabriekje, dat zich in hoofdzaak toelagde op de vervaardiging o.a. van laadbakken voor trucks en dat vooral in de laatste jaren groeide van fabriekje tot fabriek. Deze fabriek is de bekende Netam-fabriek en dit resultaat had men te danken aan de prestaties van de arbeiders. Zo omstreeks het scheiden van het oude naar het nieuwe jaar, was het tot op heden nog steeds de gewoonte geweest, dat de arbeiders althans voor een zeer gering deel voor hun toewijding werden beloond in de vorm van een nieuwjaarsfooi of wel gratificatie genaamd. Ook dit jaar had het merendeel der arbeiders er op gerekend, vooral ook omdat het afgelopen jaar niet direct een slecht jaar genoemd kon worden. De bedrijfsleiding maakte echter bekend, dat men zo graag ook dit jaar deze goede gewoonte zou hebben gehandhaafd. Dat echter bij voorbaat vast stond, dat het college van rijksbemiddelaars en de Stichting v. d. Arbeid er niet mede accoord zou gaan en dat het haar dus heel erg speet, doch dat er dit

organisatie deze arbeiders uitkeert en de andere hun naar maatschappelijk steun verwijs. Het conflict der lassers wordt hierdoor enigszins op zij geschoven. En o.i. is dat juist het belangrijkste. Immers zo goed als bij de N.D.S.M., Hollandia fabrieken (textiel), W.S.B.Z. (gemeentelijke schoonmaaksters), Geel I en II (bouw), British (tabak) zijn de arbeiders en ook de arbeiders in een strijd gewikkeld tegen het staatsapparaat. Hierbij doet het niet ter zake, of het ene conflict nu gaat om Kerstgratificatie, en het andere om loonkwesties.

Daarom is het ons inziens zo verkeerd deze conflicten te localiseren. Het is de taak der stakende arbeiders hun strijd onder eigen leiding voort te zetten, en dat is het belangrijkste, onverwijd contact te zoeken met de arbeiders in het eigen bedrijf die nog niet staken en die van andere bedrijven, om zo te komen tot een gemeenschappelijke strijd.

WAT ONS OPVIEL!

Nieuwe arbeidskrachten melden zich!

Ir. A. H. Ingen Housz, president-directeur van de Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staal-fabrieken riep de applaudiserende aanwezigen op het Congres van de Stichting van de Arbeid het volgende toe:

"Het moet een zaak van eer zijn, in soberheid en door harde inspanning, met de allergrootste toewijding, tot dit doel (een krachtige industrie) te geraken, ten bate van het nageslacht. Dus buikriem aangesnoerd, de mouwen opgestroopt en vooruit!"

Tot wie deze woorden werden gericht? Het "Algemeen Handelsblad" vermeldt wie er waren. Prins Bernard der Nederlanden, de ministers Stikker, Van den Brink, Götzen, Joekes, Lieftinck, In 't Veld en Spitzers. Voorts de commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht, regeringscommissaris Hirschfeld, enkele secretarissen-generaal, drs. Speekenbrink. Dat nog veel kamerleden, hoofdamtbevelen, vertegenwoordigers van het college van

jaar van een gratificatie niets kon komen. Zij wilde desondanks toch blijk geven van haar waardering voor het toegewijde werken van haar personeel en had derhalve besloten, dat iedere arbeider tussen koffietijd ten kantore een... warme appelbol met een kop koffie in ontvangst kon nemen plus een waardevolle toespraak natuurlijk.

Heus lezer, het is geen wrange mop, die we tappen, doch dit gebeurde te Rotterdam anno 1948; het jaar waarin het grootkapitalisme haar miljoenenwinsten kon boeken. Kijk, toen we dit relaas uit de mond van een der arbeiders optekenden, dachten wij direct, die knaap, welke deze hoon heeft uitgedacht, kent vast zijn vaderlandse geschiedenis goed. "Leiden's ontzet, haring en brood, Leiden is uit de nood". En als om de huidige noodtoestand van de arbeidersklasse te honen, stelt deze bedrijfsleiding op huichelachtige wijze appelbollen met koffie ter beschikking. Alleen jammer, dat het merendeel der betreffende arbeiders haar niet en bloc de appelbollen naar het hoofd heeft gesmeten en met een variant op Multatuli heeft uitgeschreeuwd: "Stik in je appelbollen en verdwijn!"

rijksbemiddelaars en natuurlijk vertegenwoordigers van werkgeversbonden en van de officieel erkende vakbonden.

Alles bij elkaar ongeveer 1400 man. Totaal inkomen durven we niet te schatten. De buikriem zal ongetwijfeld een heel eind toegehaald kunnen worden vóór het bestaansminimum wordt bereikt. En mogelijk zitten er nog een paar nieuwe arbeidskrachten onder verscholen.

KOLONIALE GEEST!

"Vooraanstaande burgers van Soerabaja schreven, volgens Aneta, een request aan de Koningin, waarin zij verzoeken gratie te verlenen aan de mannen van de mariniersbrigade, die door het Hoog Militair Gerechtshof, bovenmatig zwaar, zijn gestraft voor hun aandeel in de Bondowoso-affaire. Het zijn militairen, die onbewust in moeilijkheden zijn geraakt en aanspraak hebben op begrip en medeleven van het Nederlandse volk, aldus het verzoekschrift. Aan de burgers van Soerabaja zal instemming met deze actie worden gevraagd." (Overgenomen uit Het Parool van 15 Januari).

Het betreft hier de veroordeelde bewakers van het gevangentransport, waarvan 46 Indonesiërs om het leven kwamen tengevolge van verregaande verwaarlozing en onverschilligheid van deze bewakers. De vooraanstaande burgers van Soerabaja achten nu blijkbaar de tijd gekomen om ronduit van hun koloniale geest te getuigen.

CURSUSVERGADERING O. V. B.

Onderwerp:

"Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie". De vergadering wordt gehouden in gebouw "Huize Westeinde". Westeinde 3 b.l. Frederiksplein, op Donderdag 27 Jan. 8 uur. Vrije toegang voor lezers van Spartacus.

29 JANUARI 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No. 5

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f. 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

De strijd om de wereldmacht

Onder deze titel is een Nederlandse vertaling verschenen van het werk van de Amerikaan James Burnham „The Struggle for the world“. Het ligt niet in onze bedoeling daarover nu een bespreking te brengen, hoewel het zeker de moeite waard is en zal moeten gebeuren.

De titel geeft echter zo duidelijk uitdrukking aan de internationale situatie in het kapitalisme, dat wij menen haar voor dit artikel te moeten gebruiken.

Wij menen dat het mogelijk is, zonder een schets te geven van de ontwikkeling van het kapitalisme, de verhoudingen van nu direct te stellen. Alles en ieder wordt er immers door beheerst. Er is een strijd om de wereldmacht gaande. Zelfs die idealistische schrijvers en politici, die aan het einde van de tweede wereldoorlog droomden, en in de pers filosofeerden, over een verdraagzame verhouding tussen vrije en democratische régimes over de gehele aarde, hoe verschillend/genuanceerd die dan ook zouden zijn, zijn thans wakker geschud door het daveren der kanonnen, het ontploffen der bommen, het ratelen der mitrailleurs en het aanhoudend toemen van de vliegtuigen die de luchtbrug naar Berlijn moeten onderhouden.

De ervaringen die het publiek heeft opgedaan uit de talloze mislukte conferenties, die meer dan drie jaren na de militaire en economische ineenstorting van Duitsland en Japan nog niet tot vredesverdragen konden leiden, hebben de illusies gedood, althans de illusionisten tot zwijgen gebracht.

De over de gehele aarde in snel tempo toenemende oorlogsvoorbereidingen, zich uitende in snelle herbewapening, het richten der productie op militaire goederen en het nastreven en afsluiten van militaire en economische verdragen, beheersen de politiek, ja het denken van de grote massa.

De opstandige verzetsbewegingen, speciaal in het Verre Oosten, met hun nationale, zowel als sociale aspecten, groeien uit tot omvangrijke militaire gebeurtenissen, ja oorlogen, en vervullen de elken tegenstrevende imperialistische machten met grote zorg, in verband met de te vol-

gen politiek. Politiek, die er op gericht moet zijn, de gebieden waarin zich deze gebeurtenissen voltrekken onder hun invloed te krijgen of te houden.

Dat alles brengt er de mensheid toe, zich vertrouwd te maken met het onvermijdelijke van een nieuwe botsing der wereldmachten. Een fatalisme maakt zich van velen meester, die er zich met een schouderophalen van pogen af te maken, onder de opmerking, dat we helaas geboren zijn in een tijdvak, dat niets dan ellende en leed heeft te bieden aan degenen die het beleven.

In dit tijdvak van zich organiserend kapitalisme, voelt zich dan ook de alleenstaande mens buitengewoon machteloos. Hij wordt behandeld als een stuk materiaal, dat hier of daar geplaatst, nuttig of schadelijk is, zijn dienstbaarheid moet betonen aan de over hem gestelde machten, of verdwijnen moet. De hoog-geprezen democratie blijkt daarbij voor deze mensen, deze individuen, ook slechts tot een middel tot machtsuitoefening der groten te zijn geworden. Wat is de democratie van het Westen, waar de machtigen, Franco en Peron in hun combinatie betrekken, waar zij het Portugese, Griekse en Turkse fascisme steunen en handhaven? Wat is de volksdemocratie in de Russische invloedssferen, waar de arbeiders geen andere rechten kennen dan te zwijgen en te werken om door hen uitgebuit te worden, slechts de imperialistische macht van het over hen heersende systeem te vergroten? Dienstbaar is de mens overal onder de ergerlijkste omstandigheden leverid, aan zijn imperialisten, die strijden om de wereldmacht. Zelfs in een klein land als Nederland, durven de kleine, zelf aan de groteren onderworpen politici, zoals Koos Vorriink, openlijk te verklaren, dat zij weigeren „de kruiers van de arbeiders“ te zijn.

Toch is dit beeld, dat ons zo vaak voor ogen staat, te eenzijdig. Want de maatschappij bestaat niet in de eerste plaats uit eenlingen. Zeker, als enkeling zijn wij

zwak en machteloos. Maar de kapitalistische samenleving is een klassenmaatschappij. Het is een maatschappij van heersers en overheersten; van uitbuiters en uitgebuit. En steeds meer vloeien de belangen der uitgebuit, de werkelijke proletariërs en de uitgebuit uit de koloniaal geëxploiteerde landen ineen. Hun verweer, hun verzet tegen het kapitalisme groeit, over alle gevoel van individuele zwakte, tot een sociale, opstandige kracht tegen de bestaande orde. Die kracht moet worden tot een zelfstandige, die zich bevrijdt van de greep, die elk imperialisme op hen uitoefent of poogt uit te oefenen.

Wie zich eenmaal dit inzicht heeft verworven, wie zich deel gaat voelen van de sociale bewegingen, die elk imperialisme, elk kapitalisme, bestrijden, die oordeelt anders over zijn tijd en zijn plaats.

Hij zal pogen de waarheid van de leugen te onderkennen. Hij zal de machten proberen te meten. Hij zal willen weten wat de innerlijke drijfkrachten zijn in de strijd der imperialisten om de wereldmacht en hij zal zich geïnteresseerd weten bij alle verzet der onderworpenen en pogen dat verzet te versterken. Hij ziet door alles heen groeien een nieuwe strijd om de wereldmacht; de strijd der nu schijnbaar machtelozen; de strijd om een nieuwe orde, zonder heersers en zonder uitbuiters, het communisme.

Ondertussen gaat de strijd der imperialisten voort en in vele opzichten is de voorbereiding van het nieuwe militaire wereldconflict te vergelijken met de voorbereidingen van de tweede wereldoorlog.

Toen eenmaal het Duitse kapitalisme in 1933 begrepen had, dat het de strijd om wereldmacht, de strijd om expansie, alleen met geweld zou kunnen winnen, bracht het in eigen gebied die regering aan de macht, die dat consequent nastreefde. Na de machtsovername door de nationaal-socialistische beweging, na de volledige onderwerping van de arbeidersklasse, volgde in snel tempo de bezetting van het Saargebied, de aanhechting van Oostenrijk, de annexatie van het Sudetenland en de strijd om Dantzig. De andere imperialistische machten werd het steeds duidelijker, dat de oorlog onvermijdelijk was, dat

de aanval op hun economische en politieke macht ernstig was begonnen en dat een voortdurend uitwijken alleen tot gevolg kon hebben, dat de tegenstander straks onder gunstiger omstandigheden de greep naar de wereldmacht zou kunnen doen. Met het conflict om de Dantzigcorridor klonk hun „halt“, waaruit de tweede wereldoorlog voortvloeide. Echter tussen het einde van de eerste wereldoorlog en de bezetting van het Saargebied lagen nog ruim 16 jaren. Dit werd mede veroorzaakt door het feit, dat het in 1918 verslagen Duitsland opnieuw de imperialistische tegenstrever der westerse machten moest worden.

De voorbereiding van de nu komende derde wereldoorlog heeft in dit opzicht een veel sneller tempo.

De nieuwe imperialistische tegenstanders groeperen zich om Rusland of Amerika, die beide als overwinnaars uit de tweede wereldoorlog zijn gekomen. Reeds tijdens die oorlog was politiek en strategie op dit feit gebaseerd. De vraag waar de invasies moesten geschieden, in het Westen of in de Balkan, hield daarmede reeds in 1944 ten nauwste verband. En al hebben de westerse imperialisten gehoor gegeven aan de eis van Rusland, dat de Atlantische wall voor bestorming in aanmerking kwam, evenzeer hebben zij er zorg voor gedragen, dat Turkije en Griekenland door hen werden beheerst. Daardoor werd voorkomen, dat de Russische invloed zich nog verder zou uitstrekken dan centraal- en Oost-Europa. Ondertussen had dit mede tot gevolg, dat grote delen van Duitsland onder Russische invloed kwamen. Sedertdien is de voorbereiding van het nieuwe conflict ononderbroken van beide zijden voortgezet. De Truman-doktrine van Maart 1947, waarbij het Amerikaanse isolationisme werd teruggewezen en uitgesproken werd dat de grenzen van Amerika aan de Rijn liggen; het Marshallplan tot financiële hulp aan Europa, ten einde het in staat te stellen zich te herstellen en zich tot een in bondgenootschappelijke verhouding tot Amerika staand geheel te hergroeperen; het West-Europees militair verbond en de politieke gebeurtenissen met betrekking tot de wettelijke zones van Duitsland; zij allen vormen één lijn in de voorbereiding van het nieuwe komende imperialistische conflict.

—0—

Maar ook aan de andere zijde zijn deze voorbereidingen te constateren. De midden-Europese en Balkanlanden worden door Rusland aangezet zich economisch en politiek bij hen aan te sluiten. Met Joegoslavië, dat zich niet vrijwillig wil onderwerpen, groeit een steeds meer gespannen verhouding. In Tsjecho-Slowakije is met behulp van grote massa's bedrijfsarbeiders, die ten onrechte meenden daarmede een socialistische politiek te voeren, de regering omgezet. Die uitdrukking verklaart eigenlijk veel te weinig. Het gevolg is immers geweest, dat het economische leven van dat land volkomen werd veranderd.

Vervolg op pag. 3, 3e kolom

Aan de arbeiders en arbeidersvrouwen van Amsterdam, ja in geheel Nederland

De laatste veertien dagen komen, dan hier, dan daar, in Amsterdam de arbeiders en arbeidsters in beweging. De staking onder de bootwerkers op een beperkt terrein begonnen, heeft zich uitgebreid, zodat daarbij nu ruim 1700 arbeiders betrokken zijn. Matrozen van een Zweedse boot weigerden onderkruiperswerk te verrichten en betoonden aldus hun internationale solidariteit. Reeds weken lang staken de ladders van de Ned. Dok-Scheepsbouwmaatschappij. De gemeentelijke schoonmaaksters houden hun strijd vol en onder vinden allerwege sympathie. Ook de werkers van het schoonmaakbedrijf „Cemsto“ zijn thans in staking gegaan. Een gedeelte van de arbeiders van de Hollandia-fabrieken staat al geruimen tijd actief in de strijd. De arbeiders van de British Tobacco Company moest weer besluiten in staking te gaan wegens het niet inwilligen van de door hen gestelde looneisen en die van de Turmac en Van Kerckhof verklaren zich solidair.

Alzo komt de Amsterdamse arbeidersklasse langzamerhand in beweging en het heeft er alles van, dat wij hier te maken hebben met de eerste rollers van opkomende stakingsgolven.

Dat valt niet te verwonderen. Terwijl door de aanhoudend stijgende prijzen, onze levensstandaard van dag tot dag om laag wordt gedrukt en de regering dit door handhaving van de loonstop en haar geheel economische politiek bevordert, worden voor de naaste toekomst nog allerlei maatregelen aangekondigd, die onze toestand nog ondragelijker zullen maken. Wij denken in de eerste plaats aan de in

voorbereiding zijnde verhoging van de huren, die niet minder dan dertig procent zou gaan bedragen.

En onder deze omstandigheden beraadslaagden veertienhonderd welgedane heren op het congres van de Stichting van de Arbeid over de voor de komende periode te volgen economische politiek. „Harder werken, mouwen opgestroopt en de buikriem verder aangehaald“ is hun openlijk parool voor de arbeidersklasse.

Beheerst door hun vakbonden, die de richtlijnen van de politieke partijen volgen waarmede zij verbonden zijn, vinden de arbeiders alle organen, ook dezen die zij in het verleden aanzagen als de hunne, tegenover zich. Verdeeld naar politieke richting en godsdienstige gezindheid gevoelden de arbeiders zich machteloos en werden zij tot nu toe ingeschakeld in een van de beide grote imperialistische machten, Amerika met zijn trawanten uit de kringen van de Partij van de Arbeid en de Uniebonden, of Rusland met zijn hulp-troepen van C.P.N. en E.V.C.

Nu worden wij met elkander door de nood van de omstandigheden gedwongen zelf de strijd in te gaan en uit die strijd noodzaak openen zich de nieuwe perspectieven en de nieuwe vormen van georganiseerd verzet. Het is het bedrijf zelf, waar de arbeiders hun ellende aan elkander mededelen, het is het bedrijf, waar zij de meeste aanvallen het eerst constateren. Daardoor mogen de directe aanleidingen der acties ogenschijnlijk verschillend zijn, in wezen gaat het bij allen om dat ene:

het doorbreken van de onhoudbare arbeidsvoorwaarden. Dat wil zeggen, dat het in werkelijkheid gaat om het doorbreken van de loonstop.

Die loonstop is verordeneerd door de regering, uitgevoerd door de z.g. rijksbemiddelaars en ondersteund door de erkende vakbonden in de Stichting van de Arbeid. Daaruit blijkt en de praktijk heeft dat hier en in het buitenland bevestigd, dat staat en alle parlementaire politieke partijen vijanden zijn van de om hun bestaan strijdende arbeiders, vijanden zijn van zelfstandige klasse-actie der arbeiders.

Wat staat ons allen te doen?

Wij mogen de strijd niet alleen overlaten aan hen, die daarin thans zijn gewikkeld. Die strijd is ons aller belang. De arbeiders die in staking zijn, moeten er voor zorgen, dat zij in hun eigen bedrijf zelf de organisatorische touwtjes van de actie in handen houden. Zij moeten los van elke vakbonds- en politieke inmenging zelf tot bedrijfsorganisatie komen.

Strijd-actie- en solidariteitscomité's moeten worden gevormd.

Maar dat is niet voldoende!

De komende strijd heeft, zoals wij vaststelden, voor allen dezelfde ondergrond:

Strijd om het bestaan!

Daarom moeten de comité's uit de verschillende bedrijven verbinding met elkaar zoeken en ook daarin moeten de arbeiders zelf de toon aangeven. Op die wijze kunnen plaatselijke en landelijke actiecomité's worden gevormd.

Er moet worden gezocht naar de gemeenschappelijke uitgangspunten voor de verdere strijd. Dat kan naast het behouden van eigen speciale bedrijfs-eisen.

In het verleden hebben de arbeiders steeds gestreden voor gegarandeerde minimum-lonen in die zin, dat zij het recht hadden naar omstandigheden meer te eisen. Overal, in alle landen, ook hier, zijn de regeringen er toe overgegaan in plaats van die gegarandeerde minimum-lonen een loonstop, dus een maximumloon vast te stellen. Dat betekent toenemende armoede van ons allen. De doorbreking van de loonstop moet aan die toestand nadeel maken. Aldus moeten de remmen, die aan een behoorlijk levenspeil in de weg staan, worden weggevaagd. Dat is ons aller taak.

Amsterdamse arbeiders en arbeidersvrouwen, weest in de eerste plaats solidair met de stakers. Weigert uw medewerking, dat in de scholen uw kinderen onderkruiperswerk doen tegenover de werkers. Onderwijzers, kent uw plicht.

Om de actie te ondersteunen kunnen de vrouwen over gaan tot de vorming van buurtcomité's, teneinde het misbruik van de kinderen te voorkomen. Daar in die comité's ligt ook de mogelijkheid de strijd te bespreken tegen de komende huurprijsverhogingen.

Arbeiders en arbeidersvrouwen van Amsterdam, kent uw belangen en uw taak. Pakt het werk zelf aan en houdt het in eigen handen.

Arbeiders en arbeidersvrouwen van Nederland! Ook u gelijkt dit alles! Komt in beweging! Weest solidair!

Vervolg van pag. 2, 1e kolom
Het privaat-bezit werd in snel tempo afgeschafte, de bedrijven genationaliseerd en daardoor wordt een zich richten op Rusland uit de aard van de zaak vereenvoudigd.

Met de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije kwam het nieuwe wereldconflict veel meer naderbij en het stelde zich ook in veel duidelijker beeld aan de orde.

Het bezit van de Tsjechische bourgeoisie is onteigend. Een nieuwe heersende klasse, die de staat en het bedrijfsleven beheersen, een bureaucratie als in Rusland, kwam aan de macht.

De bezittende klasse van de gehele wereld schrok op. De nieuwe komende imperialistische oorlog gaat zowel om haar macht, als om haar orde. Nadien zijn de voorbereidingen in het Westen in snelheid en kracht toegenomen. Een nieuwe Dantzig-gebeurtenis ligt in het naast verschiet. En onder de druk van die imperialistische tegenstellingen neemt zowel in het Westen als in het Oosten (Rusland) de uitbuiting en slavernij van de grote massa toe. Hier constateren wij dit aan de lijve en hoewel ons niet veel gegevens ter beschikking staan, mogen wij rustig constateren, dat het in de onder Russische invloed staande gebieden niet anders kan zijn. Heel de Russische politiek, gericht op expansie, gericht ook op de wil het Westen in te halen en voorbij te streven, kan niet anders betekenen, dan dat ook daar de behoeftenvoorziening van de grote massa nog meer in het gedrang raakt. De staatskapitalistische productiewijze daar houdt in, dat het centrale gezag alles beheerst, dat een nieuwe klasse van heersers is gegroeid en dat de arbeiders volkomen verstoken zijn van enige invloed op het economische en politieke leven, dat zij evenzeer als elders uitgebuite arbeidslaven zijn.

In deze strijd om de wereldmacht tussen deze beide imperialisten moet het verzet groeien van alle onderworpenen, van alle uitgebuitenen. Uit dit verzet moet groeien de nieuwe macht, een nieuwe wereldorde. Een orde waarin de werkers der wereld zelf hun bedrijven, zelf de rijkdommen der wereld beheersen om zo het echte communisme te verwirkelijken.

Bij Uitgeverij „De Vlam“

Postbus 7046, Amsterdam Z-II

zijn verkrijgbaar:

P. Aarts, De Arbeidersraden, geb. f.3,90
Idem, Gebrocheerd, deel I. 1,25
Idem, deel II. 2,—
Van Slavenmaatschappij tot
Arbeidersmacht 0,90
Inauguraal adres, een open brief aan
alle hand- en hoofdarbeiders der
wereld 0,02
Spartacus en de verkiezingen . . . 0,05

VIVISECTIE OP DE VRIJHEID

Ik ben niet tegen vivisectie, maar als ik een marmot, een konijn of een rat was, dan zou ik daar beaist tegen zijn. Een totaal verschillende opvatting dus over een zelfde zaak, de vivisectie. Maar is het wel dezelfde zaak? Het schijnt namelijk, dat met het verschil van standpunt waaruit men het bekijkt, ook de zaak verandert. De marmot vindt dat hij een marmot is, en als zodanig recht op leven en vrijheid heeft. De professor vindt, dat hij het recht heeft de marmot op te offeren aan de bloei der wetenschap en misschien aan het welzijn der mensheid. Hij zou het een inbreuk op zijn vrijheid vinden als zekere lieden, anti-vivisectieën, die het standpunt der marmot delen, hem zouden belemmeren of beletten zijn vivisectie uit te voeren. Voor zo'n professor is een marmot ook eigenlijk geen marmot. Marmot of hond of konijn, het is hem hetzelfde, als het zijn doel maar dient. Hij kan geen tranen laten wanneer zijn hand het beestje grijpt, dat eerst nog tegenspartelt, doch onder de zekere greep des professors als verlamd met half open oogjes gelaten zijn lot afwacht. En voor zijn vrijheid geeft hij geen duit. Het kwam niet bij hem op daarnaar te vragen.

Professoren en andere geleerden hebben allen iets van de vivisector. Zij kunnen goed scheiden, uit elkaar nemen, analyseren, maar voor standpunten t.a.v. maatschappelijke problemen anders dan de hunnen, zijn ze ongevoelig.

Op de lezers-conferentie tegen het einde van het vorige jaar van „De Vrije Katheder” voerden bijna uitsluitend zulke geleerden het woord. De vrijheid kwam daar ter snijtafel en werd door professor Pos, die er het hoogste woord voerde, ontleed, en... om hals gebracht.

De analyse van Prof. Pos:

„Het woord, (vrijheid) heeft verschillende betekenissen en leent zich daardoor tot misbruik en misverstand. Onder vrijheid wordt verstaan: 1e. het doel, waarnaar alle levende wezens van nature streven ten einde het eigen bestaan te handhaven, te genieten, en te versterken, eventueel ten koste van anderen. Deze vrijheid is een door de natuur gegeven drang in alle levende wezens. Ze is ook van toepassing op economische verhoudingen, hoewel deze het stempel der rationaliteit mogen dragen, maar die op hoger rationeel plan uitdrukking zijn van het primaire streven naar macht, onafhankelijk van overweging van solidariteit met medemens. Als natuurlijke vrijheid is deze vrijheid van de willekeurige en niets sparende instinct-uitleving scherp te onderscheiden van en af te bakenen tegen de geestelijke vrijheid, die.....

Nu zijn professoren op hun gebied vaak knappe lui en kunnen dan keurig ontleden, maar als zij het mes moeten hanteren op een gebied, dat niet tot het hupje behoort, glijdt het dikwijls uit. Dit hierboven is bedoeld als een analyse, en we zullen het, als zodanig nemen, we zullen trachten de professor te begrijpen, maar een keurige analyse?..... foei, foei, wat een gebruik van de taal. Ik weet zeker, dat de geleerden, waar het de exacte wetenschappen betreft, een heel andere taal spreken en men daar geen klachten hoort als: „dat het bij de grote veelheid van verkondigde standpunten moeilijk was elkaars taal te verstaan, laat staan elkaars gedachtengang te volgen”; dit waren professor Pos' eigen woorden.

We zullen dus de zin voor het woord nemen, en deze wordt ons duidelijk wanneer wij niet uit het oog verliezen tot welke laag in de maatschappij professoren en dergelijken zelf behoren. De vrijheid, die prof. Pos zelf voorstaat „de geestelijke vrijheid”, de vrijheid van een categorie, die zich onder de geleide economie breed maakt en onder het staats-socialisme tot bloei en macht komt: de intellectuelen. Doch over deze „geestelijke vrijheid” van Prof. Pos later.

Wat Prof. Pos voor eerst op het oog heeft met „de vrijheid”, dat woord, dat „zich leent tot misbruik en misverstand” is de kapitalistische vrijheid, die de kapitalisten gronden op een natuur-recht. Overal in de natuur ziet men de strijd om het bestaan en daar de mens ook tot de natuur behoort, ligt het in zijn wezen, dat ook hij deze strijd voert.

„eventueel ten koste van anderen”.

Deze uitlegging van het begrip vrijheid had het kapitaal nodig tegenover het „van God gegeven recht” van adel en absoluut vorstendom. Vrij moesten alle goederen in- en uitgevoerd kunnen worden zonder belemmering van adellijke rechten en tollens.

Dat was voor het kapitaal de ene kant van de zaak. De andere was dat het ook vrije arbeid nodig had en voor zover het zelf niet „vrij” in slaven handelde, een verwoed voorvechter was van de afschaffing der slavernij. Vrij moesten dus ook de slaven en horigen zijn.

Deze tweede kant der kapitalistische vrijheid betreft direct mensen, geen dingen, ofschoon ze aan het kapitalisme als zodanig verschijnen. Van het standpunt van deze mensen beschouwd, heeft de vrijheid echter een geheel andere betekenis. Zij beschouwen zichzelf natuurlijk wel als mensen. Zij voelen zich onvrij zolang hun wil zich naar anderen moet richten, anderen, over wier positie zij geen zeggenschap hebben, die buiten hun wil en oordeel om boven hen geplaatst zijn. Dit laatste is het wezenlijke der onvrijheid. De germaan had zich gedurende het gevecht aan de wil van zijn aanvoerders te onderwerpen. Als vrije germaan had hij dezen zelf gekozen en kon ze naar believen afzetten. Dat men zich te richten heeft naar anderen wil, is dus nog geen onvrijheid. Het zou de germaan niet invallen zich daarom, ook gedurende de discipline die het gevecht vereiste en die zeer streng was, onvrij te noemen. Evenmin zou hij zich onvrij noemen, omdat hij onderworpen was aan natuurmachten, die hem teisterden, zoals overstromingen en branden. Deze, een persoonlijk gevoelen uitdrukkende betekenis van het woord vrijheid, is dus de oorspronkelijke. De taalgeleerden vertellen ons dat het woord „vrij” terug gaat op het Arisch „pri”, dat ook een subjectief gevoel uitdrukt, nl. liefhebben.

Bij het ontstaan van de eerste onvrije mens ontstonden dus de begrippen „vrij” en „onvrij”, die later op allerlei toestanden en verhoudingen werden overgedragen. Twee verschillende plaatsen in de samenleving, twee standpunten; twee standpunten, twee uitleggingen van „vrijheid”.

Alhoewel nu de slaven en horigen er op vooruit gingen, wat hun onvrijheid betreft, vrij werden ze niet onder het kapitalisme. Het was nu geen goddelijk recht meer, dat hen dwong naar anderen wil te leven „maar een toestand, die natuurlijk leek en hun zo werd voorgedragen, maar hun toch al spoedig hoogst onbevredigend voorkwam. De verkoop van zijn arbeidskracht, onder de nieuwe kapitalistische verhoudingen, was lang niet zo doorzichtig als de verkoop van zijn persoon onder de slavernij en zijn tussen-vormen. De slavenhouder en de kapitalist hebben echter dit gemeen, dat het beiden te doen is om de arbeid die zij uit de lichamen kunnen halen. Nu mogen de arbeiders, mannen, vrouwen en kinderen die in de fabriek zwoegen en zich voor geld gedurende een bepaalde tijd verplicht hebben daar „naar ander wil te leven”, zich niet vrij voelen, één vooruitgang is er toch en een zeer belangrijke, hun lichamen worden niet meer in volkomen passiviteit verkocht. Al is de dwang der honger groot, de arbeider moet zelf oordelen, zelf zijn weg zoeken en zelf de strijd om het bestaan voeren. Hij verkeert niet meer in de onmogelijkheid iets voor zichzelf te doen. Daarom kon hij zich nu ook verbinden met zijn kameraden en gezamenlijk de strijd aanbinden tegen het aantal uren dat hij in de fabriek moest doorbrengen, gedurende welke tijd hij toch „naar ander wil” moest leven en dat toch bijna zijn gehele leven uitmaakte.

Zoals begrijpelijk bezag de professor de vrijheid niet van het standpunt der marmot, zodat wij als marmotten onze vrijheidsoopvatting eraan moesten toevoegen. Wie anders dan wijzelf zullen het standpunt der marmotten innemen, verklaren en verdedigen; wij kunnen het niet overlaten aan professoren en dergelijken, al zijn ze nog zo geleerd en al kijken ze nog zo vriendelijk door hun brillen. Met „natuurlijke vrijheid” en instinct-uitleving heeft de kapitalistische vrijheid dus niets te maken, evenmin de vrijheid waar het proletariaat naar streeft. Beider vrijheidsoopvattingen zijn maatschappelijk bepaald en aan elkaar vijandig. De vrijheid van de arbeider om zelf zijn leiders in de werkplaats en overal elders te kiezen en te allen tijde af te zetten, zelf zijn loon en werktijd te bepalen, zich te onderwerpen aan een discipline, die hij zelf verkijst, als de germaan van weleer, nu niet in de strijd maar in de productie, is in strijd met en heeft tot voorwaarde het verdwijnen van de verkoop der arbeidskracht, hetgeen de grondslag vormt van iedere kapitalistische uitbuiting, hetzij bedreven door de staat of door privé-kapitalisten.

In een volgend artikel zullen we de „geestelijke vrijheid” die de professor en zijn „kameraden” stelt tegenover de kapitalistische onder de loupe nemen en zien hoe de arbeidersklasse daarbij vaart.

Van vrouw tot vrouw

Dit is de titel van een brochure, die ons uit Enschede werd toegezonden. In dit geschriftje wordt de geschiedenis verteld van de Vrouwenbeweging, zoals deze begon in Enschede, direct na het einde van de tweede wereldoorlog. We krijgen het relaas van de strijd van de Twentse vrouwen tegen wanbeheer niet alleen, maar ook tegen de troepenuitzending en de militaire actie in Indonesië.

We lezen verder hoe getracht werd deze bond over het gehele land uit, te breiden, maar hoe de C.P.N. zich toen begon meester te maken van deze beweging, die zich juist ten doel had gesteld, de eenheid onder de arbeidersvrouwen te bevorderen en zich daarom los wou houden van elke partij-overheersing. Aan dit C.P.N.-gewroet is die bond toen kapot gegaan.

En nu moet ons meteen een bezwaar van het hart, n.l. dat in de brochure gesproken wordt van communisten, telkens als de communistische partij (C.P.N.) of haar leden bedoeld wordt. We moeten het toch wel als bekend veronderstellen in de kringen van de linkse arbeidersbeweging, dat deze mensen en deze partij in werkelijkheid met communisme niets uitstaande hebben. Werkelijke communisten zullen altijd elke beweging steunen, die het klasse-inzicht van de arbeiders bevordert. Werkelijke communisten gaan klassebelang boven partijbelang. Het is daarom goed, om met dit woord communist voorzichtig om te springen. Maar afgezien van dit bezwaar, is er reden genoeg om het verspreiden van deze brochure toe te juichen.

Want hieruit blijkt, dat de Twentse vrouwen zich niet zo gauw uit het veld hebben laten slaan, en nu de tijd gekomen achten, om opnieuw een poging te doen de geleerden te sluiten.

Uit hun brochure en doelstelling blijkt, dat ze veel verder gaan dan de loonstrijd.

Al hadden wij sommige punten gaarne wat meer gepreciseerd gezien, in deze punten zit de grondslag voor iets goeds.

Het is zeer zeker een vooruitgang de vrouwen te organiseren, los van elke partij-grondslag.

Dan is verder ook van groot belang, dat ingezien wordt, dat gestreden moet worden voor een geheel andere samenleving dan de onze.

Inlichtingen omtrent deze nieuwe beweging zijn te krijgen bij: o.a. M.w. Grobben, Atjehstraat 44, Enschede.

5 FEBRUARI 1949

PRIJS 12 CENT

9e Jaargang No. 6

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam”, postgiro 168797 te A'dam

Imperialistisch Avontuur

De taak van de internationalistische klassenstrijder is in de eerste plaats de eigen heersende klasse te bestrijden en deze vooral in haar imperialistisch streven voor de arbeiders aan de kaak te stellen. Zo kwam Karl Liebknecht tot zijn uitspraak: de hoofdvijand staat in het eigen land.

Afgezien van houding, positie en politiek van andere machthebbers en belanghebbenden inzake Indonesië, waarbij wij zowel de regering van de Republiek, van de z.g. deelstaten als van alle landen bedoelden die zich thans in Veiligheidsraad, Oost-Aziatisch blok of anderszins met de kwestie bezig houden, stelt de werkelijke socialist in Nederland de z.g. „eigen” regering dan ook in staat van beschuldiging Dit standpunt is juist, want elke regering in het kapitalisme voert kapitalistische, en dat wil in de grond van de zaak zeggen imperialistische politiek, en staat daardoor mede schuldig aan al het leed, dat daaruit voortvloeit.

Het geval Indonesië ligt trouwens overduidelijk, zelfs afgezien van de hierboven ingenomen stelling. Wanneer Dr. van Royen in zijn laatste redevoering vóór het aannemen van de resolutie van de Verenigde Staten, Noorwegen, China en Cuba, in de Veiligheidsraad er op wijst, dat Nederland zijn gezag in Indonesië ontleent aan de door dit land daar sedert 1595 uitgeoefende macht, dan is het duidelijk dat dit berust op imperialistische veroveringsoorlogen. Zij, die in het verleden tegen een dergelijk gezag hebben gestreden en dat ook thans nog doen, kunnen dit uitgangspunt natuurlijk nimmer aanvaarden, ook wanneer zij slechts consequente nationalistische vrijheidsstrijders zijn. Hier ligt zeker één van de oorzaken van de voortdurende conflicten, die zich tijdens alle onderhandelingen sedert 1945 tussen de Nederlandse regering en de Indonesische nationalistenvoerden. De één gaat uit van het onbetwistbare recht op nationale zelfbeschikking, de ander van in de loop der tijden veroverde gezagsposities. Onder-

tussen, wanneer men op deze vrij algemeen gehouden wijze van beoordelen van de situatie doorgaat, moet men vaststellen, dat het Nederlands-Indische gezag voor het Japanse geweld onvoorwaardelijk heeft moeten capituleren, waardoor dus zijn geweldsmacht van elke feitelijkheid werd beroofd. Toen het Nederlandse gezag wilde terugkeren, vond dit op Java en Sumatra de nationale republiek als een evenzeer onomstotelijk feit. Het heeft dit moeten erkennen door een de facto (dat wil zeggen „feitelijk”) erkenning.

Wat sedert dien is geschied, komt hier op neer, dat onder de mooiste praatjes en beloften — hetgeen trouwens imperialisten en koloniale veroveraars natuurlijk altijd doen — voortdurend grotere gebiedsdelen weer onder het Nederlandse gezag werden gebracht. Ordeherstel, politionele actie, veiligheidsmaatregelen, dat waren de mooie woorden waaronder dit alles plaats vond. Werd niet zelfs van Heutz, die als Nederlandse officier bij de laatste eeuwwisseling zijn veroveringen maakte, als pacificator (vredebrenger) op het voor hem opgerichte monument in Amsterdam Zuid aangemerkt? Maar wij allen weten op hoe bloedige wijze het Nederlandse gezag in Atjeh werd gevestigd.

Reeds in deze zin kan dus de nieuwe militaire actie op Java en Sumatra, die rond de kerstdagen van 1948 begon en die thans alleen bij officiële verklaring, maar in feite niet, is geëindigd, worden aangemerkt als een imperialistisch avontuur, ook al geschiedt dit onder medeverantwoordelijkheid van politici die zich „socialisten” noemen.

Hoewel hier sprake is van een avontuur, blijkt echter eerst recht, wanneer men de gebeurtenissen beziet in het raam van de internationale politieke verhoudingen.

De overweldiging van de republiek bracht het hele Verre Oosten in beweging. Op initiatief van de regering van India kwamen te New-Delhi vertegen-

woordigers van regeringen van een twintal Oosterse landen bijeen. Nehroe de Indische minister-president die de vergadering opende, wees er op, dat de aldus vertegenwoordigde landen de halve omtrek van de aardbol besloegen en het grootste deel van de bevolking der wereld vertegenwoordigden.

Ons is het natuurlijk wel duidelijk, wat dit „vertegenwoordigen” betekent, ook deze vergaderden waren slechts de vertegenwoordigers van de heersende klassen van de betrokken landen. Maar het gaat er in dit verband slechts om aan te geven, welke alles beroerende gevolgen het Nederlandse militaire optreden in Indonesië heeft verwekt. In heel dit Verre Oosten wordt de eindstrijd gevoerd tegen de oude koloniale politiek. En dus nogmaals, wanneer Nederland wijst op zijn rechten sedert 1595, dan schijnt zijn heersende klasse nog niet eens te begrijpen, hoe juist een dergelijke stellingname tot een dergelijke samenvloeiend verzet in dit gehele gebied moet leiden. In de machtsverhoudingen, die daar nu groeien, is de waarde van zulk een argumentatie gelijk nul. Zo heeft dan het militaire optreden van de Nederlandse regering geleid tot de eerste stappen van de Oosterse staten naar een nieuwe blokvorming.

Met het woord blokvorming betreden wij een terrein, dat nog een nieuwe beschouwing vergt. De voorbereidingen van het nieuwe wereld conflict gaan in snel tempo voort. Wij zien niet alleen de grote rivalen Amerika en Rusland, maar daaromheen groeperen zich economische politieke Unies, die steeds duidelijker moeten uitspreken tot welke combinatie zij gaan behoren.

Wij weten hoe hier de West-Europese Unie aan het groeien is, waarbij de massa's worden ingeschakeld in het Amerikaanse front. Zwaar zullen de militaire lasten gaan drukken. Onafzienbaar zijn de gevolgen, die daaruit in de toekomst zullen voortvloeien, wanneer eenmaal de fronten totaal in beweging zullen komen. Tussen de Skandinavische landen vindt overleg plaats, op welke wijze zij een eigen blok kunnen vormen.